

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Кафедра фінансів
(найменування кафедри)

РЕФЕРАТ
кваліфікаційної роботи
на здобуття освітнього ступеня бакалавр
зі спеціальності 7.03050801 «Фінанси і кредит»
на тему: «Мито у податковій системі України»
(назва теми)

Виконавець:
Студентка ЦЗФН
Козаков В.Ю.

/підпис/

Науковий керівник:
К.е.н., доцент Луценко І.С.

/підпис/

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність теми. Мито є одним з важливих інструментів регулювання участі держави у системі зовнішньоекономічних зв'язків, а також важливим фактором економічного розвитку та необхідною умовою існування сильної держави. На сьогодні у світі, фіскальний пріоритет мита змінився у бік регулюючої та захисної функції, що свідчить про використання високодиференційних тарифів, побудованих на принципі ексклації. Втім, в Україні в умовах пошуку додаткових джерел надходжень до державної скарбниці актуальним залишається саме фіскальна функція мита, також для стимулювання або стримування зовнішньоторгових потоків та захисту національних виробників мито є неменш важливим інструментом державного регулювання. Саме тому важливим постає питання щодо оцінювання ефективності мита у податковій системі України та визначення окремих проблем його застосування.

Мета дослідження: узагальнення теоретичних засад функціонування мита та надання практичних рекомендацій щодо удосконалення його елементів в умовах інтеграційних процесів.

Завдання дослідження:

- розкрити економічну сутність мита та його елементів;
- визначити функції мита та охарактеризувати його види;
- дослідити історію виникнення мита та його розвиток в Україні;
- висвітлити особливості сплати мита при різних митних режимах;
- провести аналіз бюджетоутворюючої ролі мита у формуванні доходів Державного бюджету України;
- оцінити ефективність мита у регулюванні зовнішньоторговельної діяльності;
- дослідити світовий досвід оподаткування митом зовнішньоторговельної діяльності та можливості його впровадження в Україні;
- запропонувати напрямки удосконалення основних елементів мита в умовах інтеграційних процесів.

Об'єкт дослідження процеси виникнення та функціонування мита у податковій системі.

Предмет дослідження фінансові відносини, пов'язані зі справлянням мита до бюджету та з використанням його регулюючого потенціалу в процесі реалізації.

Методи дослідження. У процесі дослідження застосовувалися загальнонаукові та спеціальні методи пізнання економічних явищ і процесів. Метод аналізу і синтезу використовувався при визначенні сутності мита, його елементів та видів. Метод історичного аналізу застосовувався у дослідженні історії розвитку мита. Метод порівняльного аналізу використовувався при проведенні оцінювання сучасної практики справляння мита у податковій системі України; для узагальнення світового досвіду оподаткування митом зовнішньоторговельної діяльності та можливості його впровадження в Україні.

Інформаційна база дослідження нормативно-правові документи України. В *випускній* роботі також використовувалися звітні дані Міністерства фінансів України, Державної фіскальної служби, Рахункової палати України, Державного

казначейства України, Національного банку України, Державного комітету статистики України, а також монографії, наукова періодична література.

Структура та обсяг роботи. Кваліфікаційна робота бакалавра складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел (70 найменувань). Загальний обсяг роботи становить 89 сторінок. Основний зміст викладено на 80 сторінках. Робота містить 9 таблиць, 28 рисунків.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ РОБОТИ

У першому розділі **«ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ФУНКЦІОНУВАННЯ МИТА»** висвітлено економічну сутність мита, його елементи, види за кваліфікаційними ознаками та функції, досліджено історію виникнення мита та його розвиток в Україні.

У другому розділі **«СУЧАСНА ПРАКТИКА СПРАВЛЯННЯ МИТА У ПОДАТКОВІЙ СИСТЕМІ УКРАЇНИ»** визначено особливості сплати мита при різних митних режимах, проаналізовано аналіз бюджетоутворюючої ролі мита у формуванні доходів Державного бюджету України та оцінено ефективність мита у регулюванні зовнішньоторговельної діяльності.

У третьому розділі **«ПЕРСПЕКТИВИ УДОСКОНАЛЕННЯ СПРАВЛЯННЯ МИТА В УКРАЇНІ В УМОВАХ ІНТЕГРАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ»** розкрито світовий досвід оподаткування митом зовнішньоторговельної діяльності та можливості його впровадження в Україні, а також надані рекомендації щодо удосконалення основних елементів мита в умовах інтеграційних процесів.

ВИСНОВКИ

Проведене дослідження дозволило зробити висновки, основні з яких такі:

У результаті розкриття сутності мита та його елементів визначено, мито це непрямий податок на товари, майно, цінності, які перевозять через митний кордон та оподатковуються ним залежно від обраного митного режиму. Крім того, миту як податку притаманні ознаки та елементи, що найбільш повно розкривають сутність мита.

2. Встановлено, що сутність податків проявляється не тільки через їх ознаки та елементи, й через їх функції. Втім, аналізуючи спеціальну літературу з оподаткування, зроблено висновок, що у науковців відсутній єдиний підхід щодо функцій податків. Виділяють як фіскальну функцію, так й контролюючу, соціальну, регулюючу, розподільчу, стимулюючу та стримувальну. Види мита класифікували за такими ознаками як: за способом стягнення, за об'єктом оподаткування, за метою запровадження, за способом нарахування, за характером оподаткування, залежно від країни походження товару, за типами ставок.

3. Досліджено історію виникнення мита та його розвиток в Україні, де встановлено, що мито як податок має багатовікову історію, яка починається саме з появою первісної інтернаціоналізації міжнародних торговельних потоків та держави, де основними джерелами її фінансування були сплата данини, плата за судочинство та мито. Що стосується розвитку мита в Україні, то за період 1991-2019 рр. оподаткування митом мало як фіскальне, протекційне, інтеграційне, так й

лібералізаційну направленість, що впливало на збільшення доходів Державного бюджету Україна та обсяги зовнішньої торгівлі.

4. Висвітлено особливості сплати мита при застосування різних митних режимах та зроблено висновок, що в основному митом оподатковуються товари при застосуванні таких митних режимах як: імпорт, реімпорт, при експорті та реекспорті оподатковується тільки обмежений перелік товарів. В усіх інших митних режимах якщо зберігаються умови ввезення товарів або їх вивезення оподаткування товарів митом звільняється повністю або частково. Що стосується послуг та робіт, то відповідні операції у сфері зовнішньоекономічної діяльності не підлягають оподаткуванню миту.

5. Аналіз бюджетоутворюючої ролі мита у формуванні доходів Державного бюджету України свідчить, що такий податок має фінансове значення, проте не є бюджетоутворюючим податком, оскільки він займає незначну питому вагу, у середньому 2,9% в доходах Державного бюджету України. Крім того, й фінансове значення такого податку має тенденцію за останні роки до скорочення, про що свідчить зменшення його митомої ваги у доходах Державного бюджету України. найбільшу питому вагу в загальній Також у структурі надходжень до Державного бюджету України традиційно займає ввізне мито. Так, у 2008 р. воно становило 98,4%; в 2009 р. – 94,3%; в 2010 р. – 96,7%; в 2011 р. – 88,9%; в 2012 р.- 97,1%; в 2013 р. – 99,4%; в 2014 р – 98,3%; в 2015р – 99,0%; в 2016 – 98,2%; в 2017 р – 97,4%; в 2018 р. – 98,1% . Це обумовлено тим, що ввізне мито існує в Україні на незначний перелік товарів, головним чином, на ті, що мають сировинний характер та стратегічне значення для роботи національних товаровиробників.

6. Встановлено, що мито як інструмент регулювання зовнішньоторговельної діяльності відіграє не останню роль, втім нині є мало результативним, що пов'язане з напрямками використання імпорту (переважно на потреби проміжного і кінцевого споживання) в Україні та втратою вітчизняними товарами цінової конкурентоспроможності під впливом політики обмінного курсу та високих темпів інфляції всередині країни порівняно з її торговельними партнерами. Крім того, про малорезультативність регулюючої функції мита й відіграє тарифна лібералізація в Україні в рамках угод з преференційним режимом.

7. Висвітлено світовий досвід оподаткування митом зовнішньоторговельної діяльності та можливості його застосування в Україні та з'ясовано, що в Україні порівняно з основними зовнішньоторговельними партнерами більш високий рівень середньоарифметичної ставки порівняно з розвиненими країнами та суттєво нижчий – порівняно з країнами, що розвиваються. Це свідчить про неповне використання Україною протекціоністського потенціалу тарифних заходів (особливо на фоні інших країн). Крім того, варто відмітити, що що в Україні, як і в більшості зарубіжних країнах стимулюється експорт, втім є й країни де є заходи щодо стимулювання імпорту, наприклад, в Японії.

8. Запропоновано напрями вдосконалення елементів мита з урахуванням інтеграційних процесів, а саме:

- підвищити ставки ввізного мита на пальмову олію до 5%, та на шкідливі добавки до 6%, а саме: хіноліновий жовтий, карамзин, понсо 4R, червоний чарівний

АС, які кваліфікуються як одні з найнебезпечніших харчових добавок світу та дозволено в Україні їх використання;

- для транспортних засобів з іноземною реєстрацією зменшити ставки з ввізного мита з 10% до 5%, а для ввезення електромобілів на митну територію України залишити звільнення від сплати мита;

- привести у відповідність перелік енергозберігаючих товарів для яких надаються митні пільги, оскільки до таких товарів входить фактично звичайне обладнання і устаткування, а також матеріали, використання яких не відповідає меті вказаної податкової пільги, що приводить лише до необґрунтованих втрат державного бюджету і стимулювання іноземного виробника;

- ліквідувати митні пільги для низки лікарських препаратів, що не мають доведеної лікарської ефективності чи споживаються платоспроможними громадянами;

- змінити розмір ставок ввізного мита, розмір яких менше граничного рівня, встановленого Протоколом про вступ України до СОТ, враховуючи економічну ситуацію на внутрішньому та міжнародному ринках;

- запровадити експортне мито на вивіз сировинної та низько технічної продукції, зокрема на вивіз природних ресурсів

АНОТАЦІЯ

Козаков В.Ю. «Мито у податковій системі України».

Кваліфікаційна робота на здобуття освітнього ступеня бакалавра зі спеціальності «7.03050801. Фінанси і кредит»

Одеський національний економічний університет. – Одеса, 2019.

У роботі розглядаються теоретичні засади функціонування мита, а також досліджується історія виникнення мита та його розвиток в Україні.

Висвітлено особливості сплати мита при застосуванні різних митних режимів, проаналізовано бюджетоутворюючу роль мита у формуванні доходів Державного бюджету України, оцінено ефективність мита у регулюванні зовнішньоторговельної діяльності.

Визначені проблемні питання мита в Україні та запропоновано заходи щодо вдосконалення його елементів з урахуванням світового досвіду та інтеграційних процесів в Україні.

Ключові слова: мито, митне регулювання, податкова система, державний бюджет, зовнішньоторговельна діяльність.

ANNOTATION

Kozakov V. "Customs in the tax system of Ukraine".

Qualifying work for obtaining an educational bachelor's degree in the specialty "7.03050801. Finance and credit »

Odessa national economic university. – Odessa, 2019.

The paper discusses the theoretical principles of the duty, as well as investigates the history of customs duty and its development in Ukraine.

The peculiarities of payment of customs duties are considered in the application of different customs regimes, the budget-forming role of duties in the formation of revenues of the State budget of Ukraine is analyzed, the effectiveness of customs duties in the regulation of foreign trade activity is estimated.

The problem issues in Ukraine are identified and measures are proposed to improve its elements, taking into account world experience and integration processes in Ukraine.

Key words: customs, customs regulation, tax system, state budget, foreign trade activity.